

Predstavljamo vam obrat poljedelstvo, govedoreja, gozdarstvo

Obrat »Poljedelstvo-Gozdarstvo-Govedoreja« gospodari na 3.719 ha površin. Struktura površin je sledeča:

Kmetijske površine:
njive 1.834 ha
travniki 340 ha
pašno-košne 265 ha
Skupaj 2.439 ha

Gozdarske površine:
gozdovi 1.000 ha
topolove 280 ha
Skupaj 1.280 ha

Značilno in za kmetijsko proizvodnjo ter izkoriščanje gozdov nepri- merno je, da so te površine razdrobljene. S svojimi kmetijskimi in gozd- nimi površinami je obrat na področjih vseh ljub- ljanskih občin in na po- dročjih občine Domžale, Kamnik in celo Vrhnika.

Druga značilnost obra- ta je, da ima biološko proizvodnjo (poljedel- stvo, gozdarstvo, gove- dorejo), da pa imajo na

to proizvodnjo odločilen vpliv trije faktorji biolo-ške lastnosti: rastline oziroma živali, ekološki pogoji in človek proizva- jalec. Vsi trije faktorji so polni neznank in ravno zaradi tega je ta proiz- vodnja sicer zanimiva, vendar težka in odgo- vorna.

Tretja značilnost pro- izvodnje našega obrata je, da proizvodnja zahte- va veliko vlaganja v osnovna in obratna sred- stva. Proizvodnja je dol- gotrajna v kmetijstvu (spomladi posejana si- lažna koruza je v jeseni silirana in pokrmljena ter s tem predelana v mleko ali meso šele pozimi) in še dolgotrajnejša v goz- darstvu, kjer se vloženi trud pri plantažiranju realizira šele čez 10 let oziroma pri negi gozdov celo čez desetletja.

Kolektiv obrata gospo- dari s sledečimi vred- nostmi osnovnih sred- stev:

— Kmetijstvo:	
Zgradbe	17.099.000
Stroji —	
oprema	10.722.000
Osnovna	
živina	7.493.000
Zemljišča	10.520.000
Skupaj	45.834.000
— Gozdarstvo:	
Vrednost	
gozdov	3.516.000
Topolove	
plantaže	2.488.000
Zgradbe	547.000
Stroji —	
oprema	388.000
Skupaj	6.939.000

Kolektiv je sorazmer- no majhen, saj nas je stalno zaposlenih v kme- tijstvu 240 in v gozdar- stvu 27. Kolektiv se stal- no zmanjšuje, deloma za- radi večje produktivno- sti, kot posledice izbolj- šav v organizaciji in no- vejših strojev, žal pa se zmanjšuje tudi zaradi zmanjševanja proizvod- nje.

Obrat ima svoj sedež v Domžalah in je organi-

zacijsko razdeljen na de- lovne enote s sledečo proizvodnjo:

DE Zadobrova — po- ljedelstvo, govedoreja
DE Pšata — poljedel- stvo, govedoreja
DE Mengeš, poljedel- stvo
DE Vodice — poljedel- stvo, govedoreja
DE Smlednik — gove- doreja
DE Moravče — gove- doreja
DE Logatec — gove- doreja
DE Gozdarstvo — iz- koriščanje gozdov, plan- taže

DE Mehanizacija — vzdrževanje, remont stro-jev in opreme

Ne moremo mimo te- ga, da ob predstavljanju obrata ne bi povedali, da obrat poleg že povedanih težav v proizvodnji pri gospodarjenju zadeva še na neprimerne gospodar- ske pogoje. Dispariteta cen kmetijskih proizvo- dov v primerjavi s cena- mi ostalega gospodar- stva in terciarnih dejav- nosti so vzrok, da mora- mo proizvodnjo omeje- vati.

RASTLINSKA PROIZVODNJA

V sklopu obrata je 2.439 ha poljedelskih po- vršin. Te površine so na 10 področjih.

Na posameznih delov- nih enotah so naslednje obdelovalne površine:

Zadobrova	271 ha
Pšata	422 ha
Mengeš	929 ha
Vodice-	
Smlednik	552 ha
Pašne enote Krum-	
perk, Moravče in Loga-	

Topolov nasad v Zadobrovi — starost 9 let

tec pa zavzemajo skupaj 265 ha površin.

Na obdelovalnih povr- šinah posejemo vsako leto naslednje posevke:

pšenico na	400 ha
ječmen na	300 ha
oves na	150 ha
krompir na	100 ha
koruza za	
zrnje na	434 ha
silažna	
koruza na	300 ha
detelje je	150 ha
travnikov je	340 ha
pašnikov je	265 ha

Pretežni del pridelkov porabimo za prehrano lastne živine (silažna ko- ruza, koruza za zrnje, se- no), oves oddamo obratu »Perutnina«, krompir pa prodamo preko trgovine na debelo.

Izven podjetja prodaj- mo cca 1.000 ton pšeni- ce, 800 ton pivovarniške- ga ječmena, 600 ton se- menskega krompirja in 400 ton drobnega krom- pirja.

V letu 1964 je bilo v poljedelski proizvodnji zaposlenih 250 stalnih in 150 sezonskih delavcev. Postopno smo to število zmanjševali, kar je omo- gočala nabavljena sodo- bejša kmetijska mehani-

zacija. Tako je sedaj v tej proizvodnji zaposle- nih 114 stalnih in 50 se- zonskih delavcev. Od teh je 60 traktoristov, 30 po- ljedelskih delavcev, 15 obrtnikov (mehaniki, zi- darji, ključavničarji in tesarji), 6 kmetijskih tehnikov in 3 agronomi.

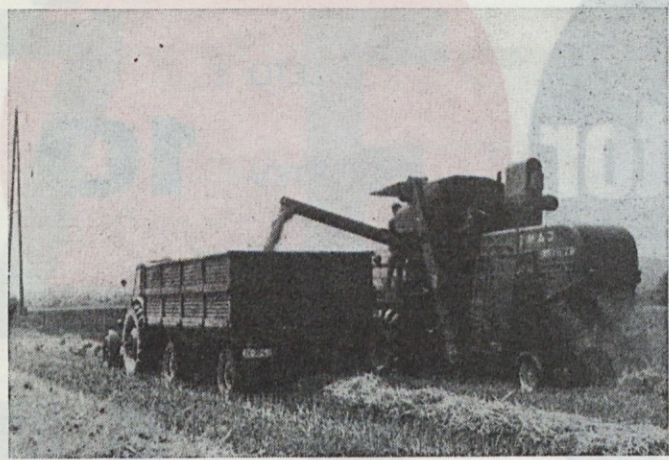
Še leta 1964 smo de- lali v poljedelski proiz- vodnji s 85 traktorji brez večjih priključkov. V na- slednjih letih smo prodajali izrabljene traktorje, istočasno pa kupovali težje traktorje s priklju- ki. Tako se je število traktorjev zmanjšalo na 52.

Problematika in perspektiva

V perspektivi predvi- devamo, da se bo število stalnih delavcev zmanj- šalo na 100, sezonskih pa na 30. To pa bo mogo- če le z nabavo nove in večje mehanizacije.

Že s preureditvijo su- šilnice za žito bi lahko takoj zmanjšali potrebo po 10 sezonskih delav- cih, ki so potrebni pri se- danji sušilnici v času su- šenja žit.

Nadaljevanje na 2. strani

Praznjenje bunkerja za žito v prikolico

Nadaljevanje s 1. strani

Z dopolnitvijo linije za spravilo sena bi prav tako lahko sprostili 10 sezonskih delavcev.

Kolikor obstaja interes trgovine na debelo in trgovine za maloprodajo podjetja, bi lahko pridelali do 2.000 ton merkantilnega krompirja. V ta namen bi bilo potrebno zgraditi na mengeškem polju sodobno skladišče za 2.000 ton krompirja.

Krompir bi tu pakirali in dostavljali lastnim trgovinam na drobno ter ostalim kupcem po želji.

Dosedanja mehanična delavnica je zadostovala za popravilo manjših strojev.

Z nabavo večjih traktorjev in kombajnov pa je nastal problem, ker moramo te stroje popravljati na prostem v vsakem letnem času in ob vsakem vremenu.

Z izgradnjo sodobnejše mehanične delavnice na Drnovem bi omogočili vsa popravila na enem mestu, kar bi zagotovilo večjo učinkovitost in kvaliteto ob izboljšanih pogojih dela.

Zastopniki tujih tovarn, ki prodajajo kmetijske stroje na območju Slovenije, se že sedaj zanimajo, kdaj bo zgrajena delavnica, da bi za njihove prodane stroje prevzeli servise in vsa ostala popravila. To pa bi lahko izboljšalo finančni rezultat obrata.

Tudi izkoriščanje gramoza na mengeškem polju bi pripomoglo k boljšemu finančnemu rezultatu.

Vrednost zemljišč stalno narašča, zato je za naš obrat zelo pomembno, da se dokončno uredijo lastninski odnosi. Še vedno imamo v zakupu cca 800 ha zemljišč in to v kompleksih pretežno na Zadobrovi, Pšati, Črnelem in Vodica. Večina pogodb je bila sklenjena leta 1960 in 1961, zato smo morali že pričeti vračati zemljo lastnikom, kajti pogodbe so bile sklenjene le za dobo od 10 do 30 let.

GOVEDOREJA

Z izboljšanjem standarda in naraščanjem števila mestnega prebivalstva rastejo potrebe

po osnovnih življenjskih potrebščinah, kot so mleko in meso. Posebno mesto Ljubljana postaja zahteven trg in potrebuje vedno več mlečnih in mesnih izdelkov.

Na drugi strani potrebne in talne razmere pri nas najbolj ustrezajo reji goved, ker pridelujemo veliko krmnih rastlin. Da ohranimo rodovitnost zemlje moramo kolobariti (vrstiti kmetijske rastline). Na našem obratu pridelujemo krmo na 1.055 ha, kar je na 43 % vseh kmetijskih površinah. Krmne rastline, kot so detelje, trave, lucerna in deloma koruza, ki morajo biti v vsakem programu vrstenja poljščin, ni mogoče gospodarno drugače uporabiti kot za krmo goved. V razvojnih programih moramo torej načrtovati govedorejsko proizvodnjo ne samo zaradi potreb trga, ampak tudi v soglasju s proizvodnjo v poljedelstvu in splošnimi interesi družbe, da ohrani zemljo rodovitno in varuje naravo pred uničenjem.

Glede na kvaliteto tal in ostale dejavnike, ki vplivajo na pridelovanje poljščin, pridelamo na njivah, travnikih in pašnikih osnovne krme za 3.000 glav tako imenovane normalne živine (normalna živina je govedo težko 500 kg). Proizvodne možnosti imamo dokaj velike in so že celo večje v primerjavi s trenutnim obsegom pridobivanja mleka in mesa.

Glede na velike potrebe domačega trga in velike izvozne možnosti bi pričakovali ugodne cene za mleko in meso. Vendar ni tako. Ob splošnih gospodarskih težavah doživlja tudi govedorejska proizvodnja krizo zaradi neusklajenih cen reprodukcijskega materiala s cenami končnih pridelkov. Kriza traja že nekaj let. To je tudi vzrok, da smo zmanjšali proizvodnjo mleka in mesa. Še leta 1968 smo bili znani kot eni izmed največjih proizvajalcev govedine v Jugoslaviji. Takrat smo priredili nad 5.500 ton goveje živine v tipu baby beef.

Ugotoviti moramo, da je več let trajajoča kriza

v govedorejski proizvodnji že skoraj nelogična. Imamo odlične naravne pogoje za pridobivanje mleka in mesa, imamo velike prodajne možnosti, doma in za izvoz in imamo ljudi, ki so se v 10 letih usposobili za zahtevne tehnološke procese v govedorejski proizvodnji. Neurejen trg pa še vedno nenehno hromi vse večje poskuse, da bi se govedoreja rekonstruirala.

KAKŠEN JE DANES OBSEG GOVEDOREJE IN KAKŠNE NAJ BI BILE PERSPEKTIVE?

1. Pridobivanje mleka

Imamo dve farmi na Pšati in v Vodica s skupno 960 kravami. Letno pridobimo 4.150.000 l mleka v vrednosti 7 milijonov 429.000 din.

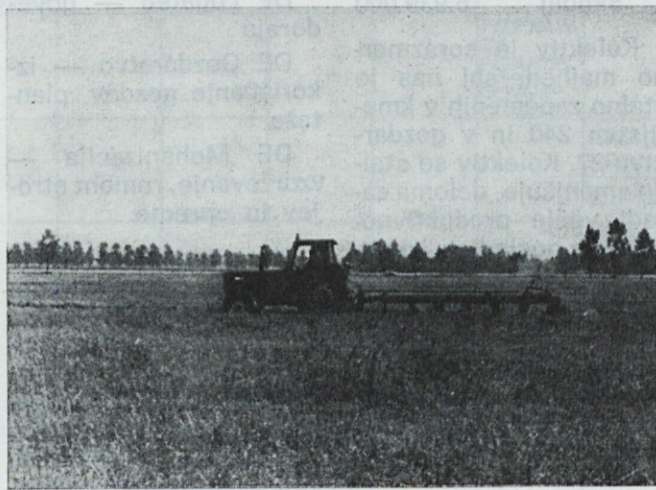
2. Reja plemenskih telic

Na farmi Zadobrova, ki ima prostora za 400 plemenskih živali redimo 350 telic, ki so namenjene za nadomestilo izločenih krav molznic. Vrednost te reje bo letos 1.209.400 din.

3. Prireja govejega mesa

Iz pitališča Smlednik smo pravkar prodali zadnje pitance, proučujemo pa, kako bi proizvodnjo ponovno oživili. Pitamo teleta na Krumperku 245 glav, v Zadobrovi 60 glav in pričenjamo pitati telea v Logatcu 240 glav.

Vrednost letošnje prireje bo 10.208.000 din.

Tako po žetvi preorjemo vsa strnišča s 5-brazdnim plugom Orion.

4. Reja charolais goveda bo v letošnjem letu manjša od lanske.

Na posameznih farmah redimo to-le število živali:

v Moravčah: 102 kravi in 61 telet,

na Krumperku: 36 krav in 68 telet, 36 telic,

v Logatcu: 149 krav in 137 telet.

Vrednost letošnje reje bo 2.025.000 din.

Glede na planirano proizvodnjo po cenah, ki jih dobivamo za pridelke, bo skupna vrednost govedorejske proizvodnje v letu 1971 21.237.000 din.

PRIDOBIVANJE MLEKA

Nedvomno je pridobivanje mleka ena zahtevnejših živinorejskih strok, ki je odvisna od številnih dejavnikov. Krava je izredno občutljiv biokemični stroj. Dobro deluje le ob vestnih in izkušenih delavcih in ob kvalitetni krmi. To so tudi brez dvoma največji problemi. Zaradi dokaj hitrega menjavanja delavcev, ki odhajajo drugam in s sprejemanjem novih, nastajajo težave pri oskrbi živine.

V petih letih zvečali mlečnost na kravo za 591 litrov

Pogoste vremenske neprilike in ker imamo še vedno premalo sodobnih strojev za spravilo krme, le-ta še vedno ne ustreza. Kljub številnim težavam in zmanjšanemu številu krav smo znatno izboljšali molznost. Kratek pregled kaže tale napredek:

Poprečno št. krav	1966	1967	1968	1969	1970	I. polletje 71
Namolženo mleka s 3,6 % tolščo v 000	1482	1313	1112	911	889	959
Namolženo na kravo	5.519	5.086	4.559	3.636	3.836	2.014
	3.724	3.983	4.100	3.991	4.315	2.100

V letih 1959 do 1961 smo iz Danske uvozili 1.670 krav jersey pasme. Krave te pasme so odlične molznice in dajejo letno 3.500 do 4.000 l mleka. Posebnost te pasme je, da imajo izredno kvalitetno mleko. V mleku je 6 in več odstotkov masti.

Naš edini kupec mleka so Ljubljanske mlekarne. Do leta 1966 so mlekarne mleko odkupovale brez prigovorov na visok odstotek tolšče in ga tudi plačevale po količini mlečne masti. Zaradi vedno bolj nevzpodbudne cene mlečne masti na trgu pa so začele mlekarne tudi nam zniževati ceno glede na odstotek masti.

Doslej smo prodali mlekarji 46.061.000 l mleka

Tudi zaradi drugih vzrokov je postalo pridobivanje mleka vedno težje. Trg je zahteval veliko mleka z nizkim odstotkom masti, mi pa smo pridobivali relativno malo mleka z visokim odstotkom masti. Vse ekonomske analize so kazale, da je potrebno znatno zvečati molznost na kravo, pa čeprav bomo ob tem znižali količino masti v mleku. Ker pri jersey kravah te preokretnice v pridobivanju mleka nismo mogli sto-

riti, smo pričeli v naših farmah uvajati novo pasmo krav črno-bele barve. Nova pasma krav, ki jo imenujemo tudi frizijska, daje ob dobri negi in dobri krmi 5.000 do 7.000 l mleka z le 3,5 do 4,2 % mlečne masti. Leta 1965 smo pričeli z obnovo črede. Od takrat vse krave osemenjujemo le s semenom plemenjakov črno-bele pasme. Rezultat petletnega načrtnega pretapljanja črede je, da imamo sedaj tako čredo krav po pasmah:

— krave rjave domače pasme	230 glav
— jersey krave	249 krav
— črno-bele krave	480 glav

Zapišimo še en zanimiv podatek: Od 1. januarja 1961 pa do danes smo iz naših farm prodali Ljubljanskim mlekarnam 46.061.000 litrov mleka.

In kakšna naj bi bila prihodnost pridobivanja mleka?

Glede na še neurejen trg z živinorejskimi pridelki je danes težko konkretnije načrtovati razvoj pridobivanja mleka. Iz prikazanih podatkov pa je razvidno, da imamo osnovne krme dovolj in da bi lahko čredo krav celo povečali za 500 glav. Idejni projekt za najmodernejšo novo farmo je izdelan. Razumljivo je, da danes še ne moremo govoriti o novih investicijah, ker nam gospodarski položaj tega ne dopušča.

Brez dvoma bi morali še v bodoče pridobivati mleko z najmanj 1.000 kravami, ki bodo dajale letno 4.500.000 do 5 milijonov litrov mleka.

REJA PLEMENSKIH TELIC

Farma v Zadobrovi je specializirana samo za rejo odličnih mladih plemenskih telic. To so živali, namenjene za obnovo črede krav molznic. Ker so farme Pšata in

Vodice urejene le za pridobivanje mleka, ves plemenski podmladek oddajamo v rejo v Zadobrovi. Na tej farmi so živali od starosti 4 mesecev do 22 mesecev. Ko so mlade telice že obrejene, jih dva meseca pred telitvijo ponovno premestimo nazaj v molzne farme v Vodice in na Pšato, kjer se otelijo in začno dajati mleko. V Zadobrovi imamo vedno 350 do 400 mladih živali.

PRIREJA GOVEJEGA MESA

Na leto smo spitali tudi 15.000 goved

Zaradi neusklajenih cen med reprodukcijskim materialom in cenami končnih pridelkov smo močno zmanjšali pridobivanje mesa. Ko so še bila vsa pitališča polna, smo bili najmočnejša organizacija za prirejo mesa v Jugoslaviji in tudi med najmočnejšimi izvozniki na konvertibilna področja v Sloveniji.

Predstavljamo vam obrat poljedelstvo, govedoreja, gozdarstvo

Młoda żywina — Krumperk

Doslej smo prodali 34.591.419 kg žive teže pitancev

Naj zapišemo nekaj števk o pretekli prodaji mesa. Odkar pitamo teleta, smo doslej prodali 34.591.419 kg pitancev. Uspešno je bilo dosedaj spitanih 94.020 glav. Po današnjih cenah bi bilo zrejeno meso vredno 34 milijard S din. Približno 85 % mesa smo izvozili. Na obeh farmah smo pitali teleta od teže 200 kg do teže 400 kg. V zadnjih letih je bila prireja naslednja:

	1967	1968	1969	1970	I. poll. 71
Prireja v kg	3.877.679	5.548.875	3.770.648	2.550.662	811.023
Število spitanih telet	10.899	15.141	10.775	6.658	2.097

Teleta smo pitali v pitališču Črnelo od septembra 1959. leta. V Smledniku pa se je pričela prireja mesa aprila 1962. Klavnost spitanih telet je bila vedno 57 do 58 %.

Tehnologija pitanja, rezultat lastnih večletnih poskusov

Oba pitališča, še posebej pa pitališče Smlednik, sta znana po vsej Evropi. Ogledali so si ga tudi strokovnjaki in državne delegacije iz drugih celin. V čem je zanimivost predvsem smledniškega pitališča.

1. Hlevi so zgrajeni po naši originalni zamisli in omogočajo izredno dobro organizacijo dela in visok delovni učinek.

2. Tehnologija krmljenja živali je prav tako originalna. Je rezultat pet let trajajočega intenzivnega proučevanja najrazličnejših oblik krmljenja živali. Teleta nismo krmlili z grobo voluminozno krmo, kot so seno, silaža in podobno in je običaj v vseh drugih pitališčih. Krmlili smo jih s koruzo z oklaskom po volji. K tej krmi so dobivale živali določen koncentrat, v katerem je bila večina beljakovin nadomeščena z sečnino. V Jugoslaviji smo prvi uporabljali sečnino v krmi.

Precej časa smo originalni tehnološki proces imeli v tajnosti. Končno

pa so ga osvojila številna pitališča v državi in tudi drugje, ker se je izkazala ta metoda krmljenja kot ena najbolj racionalnih oblik industrijske prehrane govedu.

Ta industrijski način krmljenja živali je omogočil, da pitališče Smlednik ni bilo več odvisno od doma pridelane krme. Brez težav smo lahko letno spitali 10.000 telet, kar sicer ne bi bilo mogoče, če bi morali za vse te živali pridelati krmo v neposredni okolici pitališča.

Na osnovi izkušenj pitališča Smlednik in v Črnelu smo izdelali številne projekte velikih industrijskih pitališč.

Danes pitamo le malo telet na Krumperku. Ko se bo v jeseni umaknila s pašnikov charolais čreda, bomo 260 telet spitali na farmi Logatec. Farmi v Logatcu in na Krumperku bosta odslej verjetno stalno pitali po 250 živali, kar pomeni, da bomo z obeh farm letno prodali 1.000 spitanih telet. V Moravčah imamo tudi možnost, da v letnem času, ko so vse charolais živali na pašnikih, v hlevih spitalo 150 telet.

Bodočnost prireje mesa, naših velikih pitališč in specializiranih delavcev v tej stroki je negotova. Kar bi napisali za njihovo prihodnost bi bilo verjetno le ugibanje.

REJA CHAROLAIS GOVEDA

V Logatcu, v Moravčah in na Krumperku še pasemo 280 charolais krav s teleti (beri šarole). V jeseni, ob koncu pašne sezone bomo čredo zmanjšali, tako da bomo v Moravčah v letu 1972 pasli le še 80 do 90 krav in v Logatcu 60 krav s teleti. Čredo zmanjšujemo, ker je v naših razmerah tak način reje telet predrag.

Ker je bilo o charolais govedu že veliko povedanega in tudi veliko negodovanj, bomo opisali

glavne dejavnike, zakaj smo začeli gojiti to po barvi popolnoma belo govedo.

1. Sharolais govedo je specializirana pasma za prirejo mesa, ki se zaradi izrednih pitovnih in klavnih kakovosti močno širi po vsem svetu.

2. Charolais govedo izredno dobro izkorišča travo in seno in se odlično pase. Na paši teleta dobro priraščajo brez dodatkov druge krme.

3. Charolais govedo ima odlično kakovost mesa. Zaradi izredno močno razvitih mesnih partij je klavnost nadpovprečna. Spitane živali imajo 60 % in več mesa, kar je 4 do 5 % več, kot ga imajo poprečne spitanne živali.

Ko smo leta 1964 kupovali prvo čredo plemenskih charolais telic v Franciji, smo jo kupovali ne samo zaradi pozitivnih značilnosti, ki jih to goveda ima. Vodili so nas še naslednji gospodarski vidiki:

Takrat smo imeli v posesti 350 ha pašnikov (danes 264 ha). Ta kme-

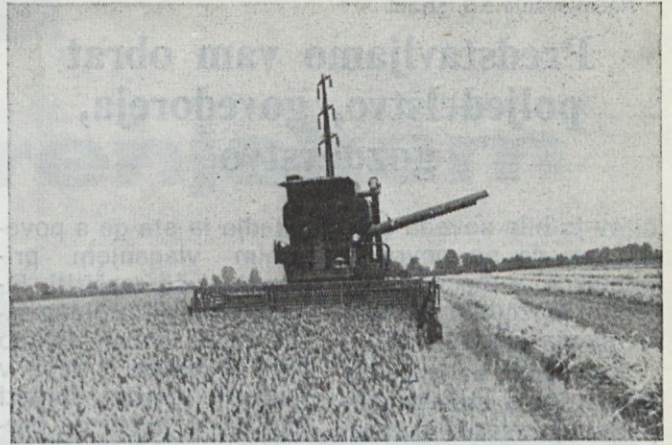
na prireja mesa. Glavni stroški oskrbovanja črede so čez zimo. Za to obdobje moramo konservirati precejšnje količine grobe krme. Ker krav ne molzemo, ampak vse mleko popijejo teleta, je seveda vrednost telet enaka vsem stroškom za krave.

Ker smo oddali del pašnikov v izkoriščanje gozdarjem in ker bomo v Logatcu začeli pitali teleta v hlevih, bomo lahko zmanjšali čredo charolais goveda. Ostalo naj bi le toliko krav s teleti, da popasejo tiste pašnike, na katerih bi sicer pridelek propadel.

GOZDARSTVO

Gozdarstvo

Začetki gozdarske dejavnosti obrata, ki je takrat nosil nič kaj simpatično ime Gozdna akcija, segajo v leto 1960, ko so pričeli prvi goloseki in krčitve na smledniškem območju z namenom usposobiti gozdna zemljišča za razširjeno poljedelsko proizvodnjo. V letu 1964 se je obrat preimenoval v Gozdni obrat s sedežem v Mengšu. V tem času so prenehale tudi sečnje na golo s prepovedjo Sekretariata za gospodarstvo. Golosekov namreč, kot v Hrašah, na Krumperku in Pšati je bilo iz leta v leto več, jamstva da bodo izsekane površine izkrčene oziroma meliorirane za poljedelstvo pa ni bilo. Po prenehanju golosečenj je obrat izvajal le redne letne gospodarske in sanitarno gojitvene sečnje v lastnih osnovnih gozdovih, ki se razprostirajo na ca. 1.000 ha površin. Te so raztresele v občinah Domžale, Kamnik, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Bežigrad in Ljubljana-Moste-Polje. Ker zemljiško stanje žal še ni povsem urejeno, bomo imeli točno evidenco šele po zaključnih gozdnoureditvenih delih, ki so v teku. Oče-

Letos kupljeni žitni kombajn Univerzal, ki je nadomestil 3 žitne kombajne Zmaj 780, 5 kombajnistov in pomočnikov ter 10 delavcev.

njen poprečni prirastek v gozdovih znaša ca. 2,5 kub. metra, letni etat pa ca. 2.000 kub. m lesa.

Predelava lesa in skladiščenje

Od ustanovitve obrata do leta 1964 (čas golosekov) je bil les vskladiščen na dveh krajih: v Rodici in v Jaršah. Po ukinitvi skladišča v Rodici ostane le še skladišče v Jaršah, ki je z nabavo lastne žage — bočnega poljarmerika — v letu 1968 in nekaterih najbolj nujnih lesnopredelovalnih naprav, sposobno predelati oziroma razžagati znaten del hlobovine iz vsakoletnih sečenj v naših gozdovih, kakor tudi izdelati manj zahtevne finalne proizvode, večji del za potrebe proizvodnih obratov našega podjetja. Zaželjena in koristna bi bila nabava polnojarmenika, s katerim bi lahko razžagali ves primeren les iz lastne sečnje, razen tega pa bi vršili razžaganje zunanjim interesentom, kar bi se vidno odrazilo na dohodku.

Plantažiranje

V letih 1962 in 1963 sta Skupščina občine Lj.-Bežigrad in Lj.-Moste izvedli arondacijski postopek na levem bregu Save v korist podjetja Agrokombinat Emona.

Arondacijski kompleks obsega ca. 700 ha površin, ki se raztezajo na prvi savski terasi v dolžini ca. 12 km od Črnuče do Dolskega. Prvotni namen arondacije teh večji del poplavljenih površin, ki so bile dotlej gospodarsko slabo izkoriščene (10 % njiv, 20 % travnikov, 40 % pašnikov in 30 % grmišč, strug in degradiranih gozdov), je bil v povečanju proizvodnje mleka in mesa, vendar program ni dovolj upošteval režima reke Save, ki z občasnimi poplavlami lahko uniči načrtovane donose.

Poplavnost zemljišč, pa tudi ukrepi gospodarske reforme v letu 1966, ko so velike investicije v mlečni proizvodnji postale problematične, so narekovale, da je Agrokombinat Emona program spremenil in površine na levem bregu Save namenil proizvodnji oziroma plantažnemu pridobivanju lesa hitrorastočih listavcev oziroma topole. Ugodni ekološki faktorji, zlasti fizikalne lastnosti tal in ustrezna globina tekoče talne vode, ki je prvi pogoj za dobro rast topolov, so poleg rentabilnosti plantažne proizvodnje topoline odločilno vplivale na opredelitev Agrokombinata v letu 1966. Prav tako pomembna za odlo-

Nadaljevanje na 4. strani

Krave molznice — jersey pasme

Nadaljevanje s 3. strani

Predstavljamo vam obrat poljedelstvo, govedoreja, gozdarstvo

čitev je bila seveda okoliščina, da so površine poplavne, z močno omejenimi možnostmi gospodarskega izkoriščanja.

Ker vemo, da je Lesna industrija s stalnim širjenjem proizvodnih kapacitet vedno večji potrošnik lesa, ki ga gozdovi lahko nudijo le v omejenih, že sedaj premajhnih količinah, je industrija prisiljena lesnosuroviniski primanjkljaj pokriti iz uvoza ali ustvariti surovinsko zaledje drugod. Plantažna proizvodnja lesa topolovine je v tem primeru zelo ugoden dodatni vir surovin za našo lesno in predelovalno industrijo. Zato smo se že v letu 1966 sporazumeli za skupno vlaganje v plantažne nasade z dvema lesnoindustrijskimi podjetji: tovarno pohišstva »Javor« in tovarno lesevinskih plošč »Lesonit«, ki sta si tako deloma zagotovili surovinsko

zaledje in sta ga s povečanim vlaganjem pripravljene še razširiti. Financiranje je urejeno tako, da po sečni delimo čisti dohodek iz lesa v razmerju vlaganj, obresti nas na ta način ne bremenijo.

Plantažna proizvodnja lesa je finančno zelo zanimiva, saj po 12. letih, kolikor je predvidena proizvodna doba, iz enega ha pridobimo 350 do 400 kub. metrov topolovine in realiziramo ca 70.000 do 80.000 din. Od teh je približno polovica stroškov osnovanja, vzdrževanja in sečnje, ostanek pa pomeni čisti dohodek. S povprečnim letnim čistim dohodkom nad 3.000 din se uvršča plantažno pridobivanje lesa med visoko rentabilne proizvodnje, zato bi bilo nedvomno gospodarsko koristno, da razmislimo o tem, da bi namenili čimveč ustreznih

površin, čeprav kmetijskih, tej proizvodnji.

Konec leta 1969 je obrat »Gozdarstvo« v okviru programa plantaziranja pričel z intenzivnim delom na pripravi za realizacijo melioracijskega objekta v Nadgorici. Projekt, ki ga je obrat pripravil ob sodelovanju Inštituta za gozdarstvo in lesno industrijo ter številnih drugih institucij, rešuje problem melioracije oziroma usposabljanja površin na levem bregu Save med Šentjakobom in Črnučami za plantažno proizvodnjo topolov. Vsebinska melioracije projektiranega objekta, ki meri ca 160 ha je v ustvarjanju takšnih rastiščnih pogojev, ki bodo omogočili rast topolov. Pri tem gre predvsem za ureditev režima preskrbe topolov z vodo, ki se nahaja sedaj v globini 3—4 m pod površino. Ker je sloj tal, to je humuzna plast, pretanek, da bi zadrževal zadostno količino atmosferske vlage, kapilarni vzpon globoko ležeče podtalnice pa zaradi grobega prodnatega vmesnega sloja ni mogoč, trpi

vegetacija v poletnih mesecih na suši.

Z zniževanjem terena oziroma odstranitvijo prodnatega sloja v debelini 2—3 m pa nastanejo odlični pogoji za rast topolov, ki jih lahko sadimo naravnost v talno vodo. Z načrtovano rešitvijo bomo gospodarsko usposobili doslej nekoristno površino za rast topolov, z dohodkom iz odstranjenega proda, ki je iskan gradbeni material, pa bodo kriti stroški melioracije in celotnega programa plantaziranja na levem bregu Save, s čemer se interesi podjetja (dohodek) in družbe (ureditev zelenega kompleksa in proizvodnja lesa) dopolnjujejo. Kompleks topolovih plantaž ob Savi je brez dvoma zanimiv objekt, melioracijski kompleks v Nadgorici pa je izviren, v jugoslovanskem merilu svez in pogumno zasnovan dosežek, ki zasluži vso pozornost. Še posebej ker kaže pot, kako lahko uspešno premostiti sicer pogost problem, ko pomanjkanje sredstev prepreči realizacijo še tako vabljivega programa.

ZADRŽEK IN REGRES

Zaradi zamrznitve osebnih dohodkov smejo delovne organizacije v letu 1971 do uveljavitve samoupravnih sporazumov izplačevati osebne dohodke le v višini, ki ne presega poprečnih OD, izplačanih v letu 1970 za več kot 11 odstotkov.

V našem podjetju smo s 1. junijem popravili osebne dohodke, da bi jih uskladili s porastom življenjskih stroškov. Že takrat nam je bilo znano, da novi OD nekoliko presegajo dovoljeno raven povečanja, toda računali smo, da bodo samoupravni sporazumi sprejeti že v mesecu juliju. S tem bi bila dosežena odmrznitev v smislu predpisa. Ker smo imeli osebne dohod-

ke od januarja do maja pod ravnijsko zamrznitve, smo imeli torej rezervno za izplačilo OD za junij.

Sporazum za področje trgovinske dejavnosti pa še ni bil sprejet iz razlogov, ki niso odvisni od naše delovne organizacije. Postopek do podpisa sporazuma je namreč zelo obsežen in kompliciran, saj pri tem sodeluje 180 delovnih organizacij trgovinske dejavnosti iz Slovenije, Republiški sindikat in posebna verifikacijska komisija. Ko bo predlog sporazuma sprejela najmanj polovica delovnih organizacij s področja trgovine, bo predložen v soglasje, potem bo o njem sklepala še verifikacijska komisija. Ko bo sporazum registriran, preneha zamrznitev osebnih dohodkov. Pričakujemo, da bo to v mesecu septembru.

Zaradi navedenih predpisov o zamrznitvi osebnih dohodkov za mesec julij nismo smeli izplačati osebnih dohodkov, ki bi presegali z zakonskimi predpisi določeno raven za podjetje kot celoto. Osebnih dohodki po novih obračunskih postavkah pri nas presegajo dovoljeno povečanje, zato smo morali pri izplačilu za mesec julij začasno zadržati znesek, ki to raven presega, to je 13,9 %.

Gre torej za začasno zadržani del izplačila, ki je posebej izkazan na izplačilni kvverti. To pomeni, da je ta znesek že doseženi osebni dohodek in obveznost podjetja do delavca in da bo ta zadržani znesek izplačan takoj, ko bo samoupravni sporazum registriran, ne glede na redni izplačilni dan.

Vsi člani našega kolektiva so bili s tem ukrepom seznanjeni s pismenim obvestilom, ki so ga sprejeli s precejšnjo mero razumevanja. Preko zakonskih določb o zamrznitvi OD pač podjetje ne more. Ukrep o zadržanju 13,9 % OD za mesec julij je posebno vzmernil sezonske delavce v obratu poljedelstvo-gozdarstvo-govedoreja v Mengšu. Zahtevali so dodatno pojasnilo odgovornih ljudi, kar pa prav tako ni posebno pomirilo delavcev v menzejski enoti. Nezaupanje v naknadno izplačilo je sicer užaljeno izreklo nekaj sezoncev, ki pa so nezadovoljstvo kaj hitro razvneli še pri ostalih. Znano je, da so v enoti v Mengšu sicer dobri delavci, več ali manj vsako sezono isti, vse priznanje zaslužijo za svoje težaško delo. Kljub temu in morda prav zato bi upravičeno pričakovali tudi več razumevanja za težave podjetja.

Zadržanje osebnih dohodkov v višini 13,9 % pomeni že dokajšen znesek, posebno bi bili prizadeti delavci z nižjim osebnim dohodkom. Da bi zadržana vsota čim manj ogrožala člane kolektiva, je delavski svet sklenil, da delavcem izplača regres za letni dopust v znesku 30.000 S din. Izplačilo bo izvršeno v dveh mesečnih obrokih po 15.000 S din, in sicer vsem, ki so bili na delu v podjetju od 1. 7. 1971, vključno vajencem in sezonskim delavcem.

gradnji moderne malo-prodajne trgovske mreže po najodobnejših principih samopostrežbe, razvijanje podjetja na področju turizma in hotelirstva, združitev Agrokombinata in Prehrane in s tem rojstvo nove velike proizvodno-trgovsko-turistične organizacije »Emona« — vse to je dokaz, da je naš slavjenec gospodarstvenik velikega formata.

Mnogo bi se lahko še napisalo o delu tov. Franca Nebca, tako o delu v podjetju samem kot o delu na gospodarskem področju izven podjetja, saj sodeluje v zvezni gospodarski zbornici, je predsednik zveznega odbora za turizem, kakor tudi član republiških gospodarskih in bančnih institucij, kjer s svojimi nasveti in pridobljenimi izkušnjami v gospodarstvu daje svoj prispevek.

Za vse to delo je generalni direktor tov. Nebec prejel visoka priznanja, tako ga je med drugim ob 20-letnici našega podjetja predsednik SFRJ Maršal Tito odlikoval z REDOM DELA Z ZLATIM VENCEM, prav tako mu je bila v preteklem letu za dosežke v gospodarstvu podeljena KRAIGHERJEVA NAGRA DA.

Ko v tem mesecu obhaja naš generalni direktor svojo 50-letnico življenja, mu želimo, da bi podjetje pod njegovim vodstvom dosegalo še nadaljnje uspehe in nadaljnji razvoj ter mu ob tej priliki zagotavljamo, da bomo družno z njim storili vse za napredek našega podjetja. V tej želji mu kličemo:

NA MNOGA LETA!

KOLEKTIV »EMONA«

Ob jubileju

Ob jubileju, ko slavi naš generalni direktor svoje srečanje z ABRAHAMOM, mu ves kolektiv podjetja »Emona« iskreno čestita. Te čestitke pa ne izražajo samo želje po nadaljnjih poslovnih uspehih, po zdravju in prijetnem počutju, ki naj ga tako v privatnem življenju kot v službi spremlja še vrsto let, temveč se mu kolektiv vzporedno s temi željami tudi zahvaljuje za vse delo, trud in požrtvovalnost, ki ga je vložil v razvoj podjetja.

Prav je, da našim, zlasti mlajšim sodelavcem v kratkih besedah orišemo življenjsko pot našega generalnega direktorja, ki jo je prehodil v teh 50 letih. Ta pot je bila dokaj pestra. Že kot dijak je sodeloval v naprednih mladinskih organizacijah, kjer je prišel kmalu navzkriž s takratnimi paragrafi, kar mu je onemogočilo nadaljnji študij, ki se mu je želel posvetiti.

Druga svetovna vojna ga je že takoj v začetku potegnila v svoj vrtinec. Takoj po ustanovitvi OF je že sodeloval v intendanturi glavnega štaba in nato v ilegali kot sekretar SKOJ-a Zg. Šiška in hkrati kot član Mestnega komiteja SKOJ in pripadnik VOS-a. Kmalu so ga izsledili Italijani ter obsodili na 7 let ječe, katero je preživel v zaporih Italije do leta 1944. Takoj po prihodu iz zaporov je nadaljeval svoje delo v okupirani Ljubljani, kjer je po nalogu OF delal na organizaciji ilegalne OF in na pripravah za osvoboditev Ljubljane.

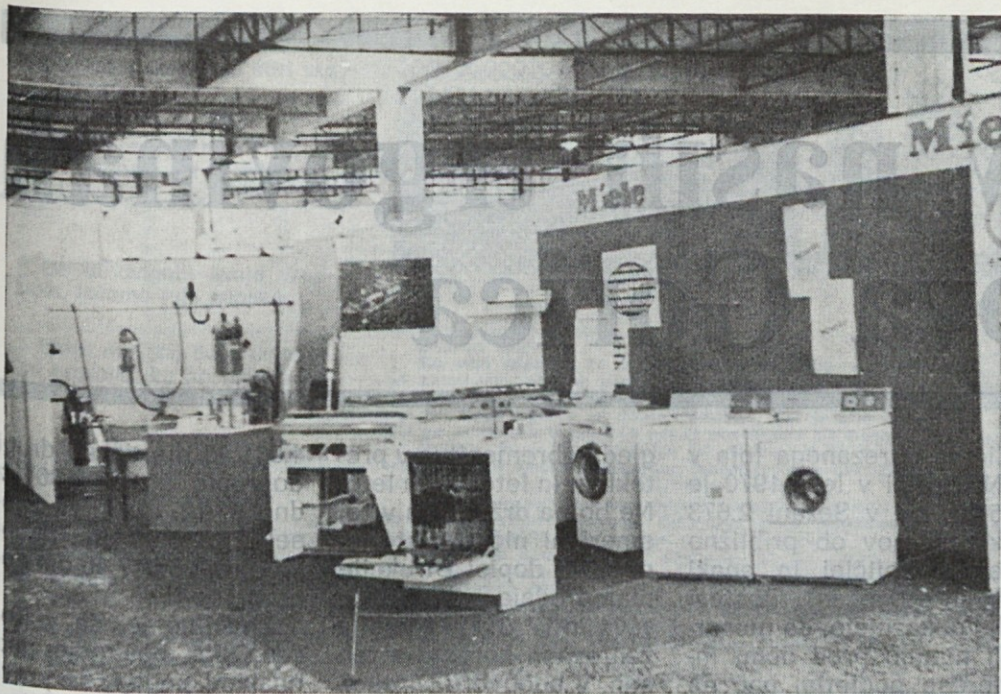
Po osvoboditvi je bil najprej tajnik rajonskega ljudskega odbora Šiška-Bežigrad in organizacijski sekretar partijskega komiteja istega rajona. Za tem je

opravljal pet let posle porajenika za trgovino in preskrbo mesta Ljubljane, kar v času obnove ni bila majhna skrb in odgovornost. Po reorganizaciji Mestnega ljudskega odbora je bil prav zaradi svojih zaslug s področja gospodarstva imenovan za direktorja takratne »Prehrane«, ki je bila ena prvih in najmočnejših grosistično-detajlističnih podjetij v Ljubljani in v Sloveniji. Na tem mestu je še danes, čeprav je med tem časom pokazal svoje organizacijske in gospodarske sposobnosti tudi na področju kmetij-

stva kot predsednik Kmetijske zbornice.

Vsem starejšim članom kolektiva so poznani vsi napor, ki jih je generalni direktor tov. Nebec skupno s svojimi sodelavci iz dneva v dan vlagal v razvoj našega podjetja. Trud ni bil zaman. »Prehrana«, ki je takrat oskrbovala z živilskimi predmeti mesto Ljubljano in Slovenijo, se je v času njegovega vodstva razvila v močno trgovsko-turistično in sedaj tudi proizvodno organizacijo, ki je v preteklem letu ustvarila že 230 milijard S din blagovnega prometa.

Samo bežen obhod vseh objektov podjetja pove, koliko dela in naporov celotnega kolektiva in vodstva podjetja je bilo vloženo tekom let, da so bili doseženi sedanji rezultati. Brez dvoma in na dlani je, da je ves ta napredek tudi nemajhna zasluga našega generalnega direktorja tov. Nebca. Kompleks skladišč na Šmartinski cesti, izgradnja velike sodobne in moderne hladilnice, vzpostavitev moderne mehanografije in prehod na avtomatsko obdelavo vseh poslovnih podatkov po IBM sistemu, dalje pionirsko delo pri iz-

emona na gorenjskem sejmu

Ali že varčujete pri hranilno-kreditni službi Emone

Polletni obračun poslovanja

O rezultatih polletnega poslovanja so člani delavskega sveta razpravljali na svoji 5. redni seji.

Doseženi finančni rezultat podjetja je odraz dobrega gospodarjenja in boljši od lanskega v enakem obdobju.

Dohodek matičnega podjetja znaša letos 82.612.241 din (lani 67.521.469), pogodbene obveznosti so 14.985.023 din, zakonske obveznosti pa so 6.682.910 din. Za osebne dohodke smo porabili 54.066.078 dinarjev.

Poprečni osebni dohodek na zaposlenega je bil 1.437 din neto. Opravljenih je bilo 251.484 nadur od planiranih, kar je 53 %. Za investicijsko vzdrževanje je bilo za celotno podjetje potrošenih 36 % od planiranih.

Emona se uvršča med največja podjetja v Jugoslaviji, zato bi upravičeno pričakovali vsekakor večji učinek. Vendar so tudi objektivni razlogi (cena koruze, krme) za doseženo stanje. Precejšen je porast obveznosti pri kreditih, pove-

čale so se terjatve do kupcev. V turistično-gostinskih dejavnostih zaradi sezone finančni rezultati v prvem polletju še niso zadovoljivi.

Vsekakor pa s samim ugotavljanjem rezultatov gospodarjenja ne bomo le-tega že izboljšali. Spremeniti bi morali našo poslovno politiko, veliko dela in truda bi moralo dati zagotovo večje učinke.

Delavski svet ponovno opozarja vse uporabnike sredstev, da se planirani stroški do konca leta ne prekoračijo. Vsi odgovorni delavci, posebno komercialni kadri, naj vodijo čim bolj aktivno poslovno politiko za večjo akumulativnost in rentabilnost podjetja. Delavski svet opozarja še na dosledno izvrševanje sklepov 4. redne seje DSP, ki predstavljajo stabilizacijski in akcijski program našega podjetja.

Vse OZD morajo čim prej razpravljati o polletnem poslovnem rezultatu ter ukreniti vse za zmanjševanje režijskih stroškov.

Naše podjetje ima sklenjeno z zavarovalnico »Sava«, PE Ljubljana, dvoje zavarovalnih pogodb v korist članov svojega kolektiva, in sicer:

1. na polico za **kolektivno-nezgodno zavarovanje**, s katero so zavarovani vsi člani kolektiva in

2. na polico za **zavarovanje oseb na službenih potovanjih**, s katero je zavarovan vsak član kolektiva na službenem potovanju, kateremu je bil izdan potni nalog.

Oglejmo si podrobneje obe ti zavarovanji!

prejšnjih naših podjetij, »Agrokombinata Emona« in »Prehrana«, ki sta se združili v »Emona«. Zato so bili tudi zavarovalni pogoji tukaj različni. Bivša »Prehrana« je imela polico za kolektivno-nezgodno zavarovanje z veljavnostjo od 1. 7. 1968 dalje pa do 31. 3. 1971. Po tej polici je pripadla poškodovancu odškodnina za trajno invalidnost v razponu od 7.200,00 din do 21.600,00 din, pač glede na nevarnostni razred, v katerega je prizadeti spadal z ozirom na vrsto svoje zaposlitve. Teh razredov je

potovanju s privatnim avtomobilom 15. 4. 1971. Pri tem je postal 50 % invalid. Do kakšne odškodnine je upravičen iz navedene zavarovalne pogodbe podjetja z zavarovalnico.

Po kolektivno nezgodnem zavarovanju je zavarovan za invalidnost do zneska 21.200,00 N din. Za 50 % invalidnost mu pripada 50 % navedenega zneska, to je 10.600,00 N din. Ker se je po ponesrečil na službenem potovanju, mu pripada tudi 50 % od zneska 180.000,00 din, to je 90.000,00

ko znaša skupna odškodnina 150.000,00 N din.

Pripomnim pa, da zavarovalnica odškodnine ne izplača, če je z motornim vozilom upravljal voznik, ki je bil pod uplivom alkohola pa je spremljevalec-zavarovanec za to vedel.

4. Posebna vrsta zavarovanja pa je **zavarovanje splošne odgovornosti**. Podjetje je zavarovano napram tretjim osebam za odgovornost, ki izvira iz dejavnosti, za katere je podjetje registrirano. Tretje osebe so tudi zaposleni delavci podjetja.

Iz naslova tega zavarovanja povrne zavarovalnica v slučaju nesreče med ostalimi tudi odškodnino za telesne poškodbe, za okvaro zdravja ali za smrt. Tu pridejo v poštev npr. razne obratne nesreče pri delu: Primer: Nezaščiten stroj je utrgal delavcu roko. Ali — prehrabeni izdelki so povzročili zastupitev pri potrošnikih in slično. V takih primerih postavi prizadeti primeren odškodninski zahtevek. Pri tem obstaja zgornja meja jamstva.

5. Pri nezgodah, povzročenih z motornimi vozili, pride v poštev **obvezno zavarovanje** vozila, ker ima za to vozilo svojo posebno polico. Zato se za nezgode, povzročene tretjim osebam z vozili, uveljavlja odškodnina v okviru obveznega zavarovanja vozila.

Kaj storiti v primeru nezgode? Opisali smo vrste zavarovanj, ko smo upravičeni do odškodnine v primeru nezgode. Pri tem pridejo, kot je bilo že omenjeno, v poštev pod točkami 1 do 3 samo poškodbe s trajnimi posledicami poškodovancev. Pri ostalih zavarovanjih, tj. pod točkama 4—5, je pa možno uveljavljati kompletno škodo, ki izvira iz nezgode, pri osebah in stvarih.

Če morebitnih nezgod s trajnimi posledicami, nastalih v času sklenjenih zavarovanj, kot je opisano spredaj, kdo še ni prijavil, lahko to še naknadno stori, če obstaja o tem dokumentacija.

Če pride torej do nezgode, prijavite to v referat za zavarovanja, Ljubljana, Miklošičeva 4/1, tel. št. 24-951, kjer dobite vse potrebne informacije.

Miran Peterlin

Kako smo zavarovani za primer nezgode?

K 1. S kolektivno-nezgodnim zavarovanjem so zavarovani vsi člani kolektiva (tudi vajenci) za nezgodo **kjerkoli**, torej ne le v službi, temveč tudi izven službe, bodisi doma ali drugje. S tem zavarovanjem so zavarovanci upravičeni do odškodnine zaradi kake **trajne poškodbe**, s katero je nastopila invalidnost ali pa smrt. S tem zavarovanjem pa niso zavarovani zavarovanci za dnevno odškodnino v slučaju nezgode. Kakšna je pri tem odškodnina?

Od dne 1. 4. 1971 dalje je v veljavi preurejena polica za nezgodno zavarovanje, po kateri pripada prizadetemu v primeru **trajne poškodbe** oz. invalidnosti odškodnina do 21.200,00 N din. Ta znesek se uveljavi pri 100 % invalidnosti. Kolikor pa je odstotek invalidnosti manjši, je temu ustrezno tudi odstotek odškodnine od navedenega zneska manjši. V primeru nezgodne smrti pa izplača zavarovalnica po tej polici 10.600,00 N din. Odškodnina je torej enotna za vse zavarovance. Pripominjam pa, da v slučaju, da je bila nezgoda posledica vinjenosti, zavarovalnica odškodnine sploh ne izplačuje.

Kako pa je s kolektivno-nezgodnim zavarovanjem za čas pred 1. 4. 1971?

Pred tem datumom so bile v veljavi še stare police obeh

bilo 5. Na isti način je znašala odškodnina za primer smrti v razponu od 3.600,00 N din pa do 10.800,00 N din. Bivši »Agrokombinat Emona« pa je imel sklenjeno kolektivno-nezgodno zavarovanje z zavarovalnico »Sava« za čas od 1. 8. 1968 dalje do 31. 3. 1971 in to za primer invalidnosti za 40.500,00 N din in za primer smrti za 20.250,00 N din enotno za vse prizadete.

Tako bodo torej poškodovanci, ki so se ponesrečili pred 1. 4. 1971 deležni odškodnine pod starimi pogoji in to glede na to, pri katerem od dveh bivših podjetij so bili zaposleni. Od navedenega datuma dalje pa je zavarovanje enotno za vse zaposlene.

K 2. S polico za zavarovanje oseb na službenih potovanjih so zavarovani zaposleni, katerim so bili izdani potni nalogi. Po tej polici pripada zavarovancem za primer invalidnosti 180.000,00 N din in svojcem oz. dedičem za primer smrti 90.000,00 N din. Zavarovanje na to polico je bilo sklenjeno pri bivšem Agrokombinatu »Emona« dne 1. 8. 1968, je pa v veljavi za združeno podjetje »Emona« od 1. 9. 1970 dalje.

Oglejmo si praktičen primer izračuna odškodnine oz. zavarovalnine!

Neki član kolektiva se je ponesrečil npr. na službenem

N din. Skupaj prejme torej za odškodnino 100.600,00 N din.

Pripominjam, da je važno, da je izdan potni nalog pred službenim potovanjem.

3. Razen navedenih dveh nezgodnih zavarovanj ima naše podjetje zavarovane za nezgodo še posebej **šoferje in spremljevalce** na motornih vozilih podjetja (osebni avtomobili, tovornjaki, traktorji, kombajni, viličarji, traktorji) s polico vozila. Pri tem so zavarovanci zavarovani za primer **invalidnosti** za 100.000,00 din, a za primer **smrti** za 50.000,00 din.

Oglejmo si zopet praktični primer!

Na službenem potovanju se je v prometni nesreči smrtno ponesrečil spremljevalec šoferja v avtomobilu podjetja. Kakšno odškodnino izplača potem njegovim svojcem oziroma dedičem zavarovalnica iz naslova zavarovanj podjetja?

Iz naslova kolektivno-nezgodnega zavarovanja znaša odškodnina za primer smrti 10.600,00 N din, ker je bil ponesrečeni na službenem potovanju z izdanim potnim nalogom, znaša odškodnina za smrt 90.000,00 N din, ker je bil šoferjev spremljevalec v vozilu podjetja, ses izplača iz police vozila za nezgodno smrt še 50.000,00 N din. Ta-

DRUGI O NAS

V našem dnevnem časopisu je bilo sredi avgusta veliko pisanega o Emoni in njenem uvozu nekaterih danskih mesnih konzerv. Očitati so nam razmetavanje z devizami za uvoz izdelkov, ki so slabši od naših ter pri tem zaslužek 26.000 N din zaradi višje marže. Kakšna pa je resnica?

Danska firma Jensen's Fine Food je svetovno znana. Jensenove pastete se po okusu razlikujejo od izdelkov naših proizvajalcev in pomenijo specialiteto. Po njih povprašujejo tuji turisti v hotelskih in gostinskih podjetjih ter specializiranih delikatesnih trgovinah. Emona je za take potrebe uvozila 2500 kg mesnih konzerv firme Jensen's Fine Food. Zato pa ni razmetavala deviz. Zvezni sekretariat za gospodarstvo je za leto 1971 dodelil podjetju globalno devizno kvoto za uvoz blaga široke potrošnje, od tega pa del namensko za uvoz živil — specialitet.

V časopisih so objavili tudi netočne podatke o slabši kvaliteti uvoženih pastet. Po analizi Jugoslovanskega inštituta za tehnologijo mesa vse ustrezajo predpisom o kakovosti, razmerje sestavin je pravilno, le pri enem izdelku je količina masti nekoliko večja. To pa ne vpliva bistveno na kvaliteto.

Jensen's Fine Food pastete smo uvozili izključno za potrebe tujih turistov in menimo, da je to luksuzno blago. Prav to smo upoštevali pri oblikovanju cene in zaračunali višjo maržo, kar je običajno pri uvozu te vrste blaga.

Kot proizvajalec različnih mesnih konzerv in podjetje, ki razvija trgovsko, hotelsko in turistično dejavnost, se Emona zaveda vseh ukrepov in posledic, ki jih je in jih bo še morala sprejeti zaradi zadovoljevanja potreb potrošnikov.

Življenje in delo v naših trgovinah

Market Nova Gorica

Uredništvo našega lista se je odločilo, da bo v vsaki številki objavilo po nekaj vrstic iz življenja in dela naših ljudi v trgovinah. Predstavili vam bomo med prvimi MARKET NOVA GORICA na skrajni zahodni meji Slovenije.

V ta namen smo zaprosili poslovodkinjo Deo Hervatin za razgovor in nam je v pisni obliki povedala naslednje:

— Market Nova Gorica je bil odprt 2. 9. 1966 ter zaposluje skupaj z dvema učencema v gospodarstvu 38 ljudi. Čiste prodajne površine je 261 kvadr. metrov.

— Market je odprt vsak dan od 6.30 do 20. ure in ob nedeljah od 7. do 11. ure.

— Poprečno število obiskovalcev dnevno je okoli 3.000. Pretežno so to kupci iz Italije, predvsem iz Gorice, Vidma in okoliških krajev, ki so v resnici stalne stranke. Tudi pri domačih kupcih si je market ustvaril reno-

— Promet se v poletni sezoni povečuje tudi na račun turističnega prometa, kupci pa so v glavnem Nemci in Holanci.

— Razlika v prometu v polni sezoni in med zimskimi meseci je kar precejšnja. Tako je bilo v februarju 830.000 din prometa, v juliju pa kar 1.200.000 din prometa.

— Letni plan realizacije prometa je letos bolj realno postavljen, zaradi tega se po dosedanjih pokazateljih lahko računa, da bo plan izpolnjen.

— Fluktuacije delovne sile skoraj ni. V bolniški je trenutno 6 ljudi.

— Manjše notranje trenje razrešujejo kar sproti sami.

— Težave, in sicer največje jim povzroča mesnica, ki že drugo leto, oziroma od prve podražitve mesa v letu 1970, posluje z izgubo. Temu so krive previsoke obremenitvene cene in zelo slaba kvaliteta mesa. Da je to res, so dokazali s kalkulacijami že večkrat, vendar se odgovorne osebe za to niso zavzele. Obljubljeni so bili tudi dobropisi, katerih pa niso nikoli prejeli in zaradi tega je trgovina v lanskem letu poslovala z izgubo. Zaradi tega jim v letošnjem letu po sklepu DS-OZD maloprodaje odtegujejo od učinka.

Kolektiv, ki je s tem problemom seznanjen, ima za nepravilno, da se jim od osebnih dohodkov, konkretneje od učinka odteguje za primanjkljaj, ki je nastal v letu 1970 in za katerega je dokazano, da ni nastal po krivdi zaposlenih. To nezadovoljstvo lahko vpliva negativno na uspeh dela v letošnjem letu. Želijo, da se ta zadeva, ki se že dolgo vleče, čimprej reši.

— Kar zadeva Hranilno kreditne službe podjetja, menijo, da je izrednega pomena in so z razumevanjem sprejeli. Vendar pripominjajo da za zaposlene z nižjimi osebnimi dohodki ne bi smeli določen odstotek nakazovati kar na hranilne knjižice, pač pa v gotovini v celoti izplačati

in njim prepustiti odločitev o višini sredstev, ki jih bodo dali na hranilno knjižico.

— Še posebej za INFORMATOR pa želijo povedati tole: »Živimo in delamo v velikem podjetju, kjer se veliko investira v nove trgovine, supermarkete in hotele, mislimo, da je čas, da se začne misliti tudi na stare trgovine, takozvane »pionirje« našega podjetja in na njihovo vzdrževanje, saj vsakodnevno pripomorejo s svojimi dosežki napredku podjetja kot celote.«

PRIPIS UREDNIŠTVA

Uredništvo INFORMATORJA je zaradi navedenih nepravilnosti zaprosilo tov. Poglajen Stane, pomočnika direktorja Direkcije maloprodaje, ki je odgovoren za ta sektor dejavnosti, naj obrazloži, na kakšen način je prišlo do nepravilnosti, in nam je povedal naslednje:

— Obremenitvene cene veljajo za vse trgovine enako, in sicer v podjetju in izven njega na področju Nove Gorice. Torej so pogoji poslovanja enaki za vse.

— Zaradi posebnih pogojev poslovanja mesnic na obmejnem področju (Nova Gorica, Sežana in Koper), kjer morajo odstraniti loj, je to upoštevano in priznan manjši iztržek. Vendar prav v Novi Gorici odstranjuje loj tako, da je teža dejansko prodanega mesa daleč pod poprečjem ostalih trgovin. To je dokazano z dokumenti, ki so nam na voljo, pa tudi praktičnimi poskusi (ko-

ličina obrezanega loja v N. Gorici v letu 1970 je 5.801 kg, v Sežani 2.673 kilogramov ob približno enaki količini in enaki kvaliteti mesa). Postavke dokazujejo, da mesarji nimajo pred očmi interese podjetja, pač pa samo svoje lastne, ker so plačani od prodane količine.

— Kvaliteta mesa je enaka za vse trgovine brez izjeme.

— Res je, da so storjene določene napake

glede obremenitve v preteklem in letošnjem letu. Ne bo pa držalo, da v tej smeri ni ničesar storjenega. Z dopisi Direkcije maloprodaje z dne 12. 2. 1971 in 17. 3. 1971 je bila zahtevana korektura teh cen. V odgovoru Direkcije trgovine na debelo, sektor II. z dne 25. 3. 1971 je nekatere zahtevke sprejel, druge pa zavrnil. Na osnovi tega je market Nova Gorica prejel dobropis št. 855 z dne 21. 7. 1970 za znesek

4.831,45 din, in še drugi dobropis št. 1471861 z dne 9. 12. 1970, za znesek 21.815,95 din. Skupno torej 26.647,40 din dobropisov.

Značilno je, da v Koprju, kjer poslujejo pod enakimi pogoji, se pravi z enakimi obremenilnimi cenami, ne poslujejo z izgubo.

Odgovore na ostale pripombe vam bomo posredovali v naslednji številki, ko bodo odgovorni ljudje prišli z dopustov.

Analiza o gibanju odstopnih izjav in izplačevanje osebnih dohodkov preko HKS po stanju 31. 7. 1971

Datum	Povprečno št. zaposlenih 30. 6. 1971	Povprečni OD na del.	Masa OD neto mesečno	Štev. odstopnih izjav	Od tega ves OD	Razmerje 4:1 v %	Znesek vseh odstop. izj.	Razmerje 6:3 v %
31. 7. 1971	1	2	3	4	5	6	7	8
Poljed.-govod.-gozd.								
Domžale	313	1.237	416.820	213	2	68	40.600	9,7
Praščereja Ihan	118	1.435	176.454	92	85	78	130.905	74,2
Perutnina Zalog	268	1.355	383.568	114	6	42,5	36.170	9,4
Kooperacija	31	1.586	49.170	28	6	90,3	16.122	32,7
TMK	115	1.548	190.393	4	3	3,5	9.600	5
MIZ	450	1.409	662.002	151	3	33,5	24.870	3,7
Dir. trg. na debelo	652	1.505	1.034.159	67	27	10,3	80.920	7,8
Direk. maloprodaje								
+ Blagovna hiša	1.697	1.344	2.202.524	414	58	24,3	150.500	6,8
Dir. zunanje trgovine	233	1.705	364.836	74	48	31,7	115.000	31,5
Dir. za inženiring	46	2.416	94.230	14	8	30,4	32.550	34,5
Globtour	122	1.720	139.312	24	2	19,7	24.590	17,6
Vila Bled	20	1.399	22.383	—	—	—	—	—
Skupne službe	295	1.728	433.800	80	24	27,1	117.098	27
Skupaj	4.360	1.437	6.169.655	1.276	272	29,2	778.925	12,6

Prikazana tabela nam daje podatke o stanju 31. junija 1971. Nekatere številke so se že spremenile, vendar si kljub temu lahko ustvarimo dokaj celostno podobo. Vsekakor zasluži pohvalo obrat praščereje Ihan, kjer se jih je od 118 zaposlenih 85 odločilo, da bodo ves OD prejeli preko hranilno-kreditne službe. Število odstopnih izjav je precejšnje tudi v obratu poljedelstvo-govodreja-gozdarstvo, v perutnini Zalog in v Kooperaciji.

Razmerje med maso neto osebnih dohodkov in zneskom vseh odstopnih izjav ni ravno navdušujoče. Številka 778.925 bi bila glede na 6.169.655 vseh OD vsekakor lahko precej večja.

PISMO IZ AMERIKE

V prejšnji številki Informatorja smo objavili povzetek po razgovoru novinarja Ekonomske politike in generalnega direktorja našega podjetja Franca Nebca, objavljenem v EP 5. julija 1971 z naslovom O ustvarjanju in rušenju. Omenjeni članek v Ekonomski politiki so brali tudi izven naših meja, saj je generalni direktor dobil pismo s sledečo vsebino:

INEXAMER COMMERCIAL CORPORATION

New York

Spoštovani tovariš Nebec!

Z zadovoljstvom sem bral vaš razgovor z Ekonomsko politiko št. 5 t. m. Vaši odgovori na vprašanja o vlogi trgovine, pomenu trgovskega kapitala, reeksporterjih pri nas, o laicizmu, demagogiji, gospodarski neposvetljenosti, o smereh v turizmu, so odlični. To pa zato, ker so neposredni, jasni in konstruktivni. Škoda je le, da v našem tisku ni več takih sestavkov in reportaž. Če hočemo blagovno, svobodno in enotno tržišče, moramo iskati poti, instrumente in akcije in prav tako trgovino, kakršno vidite vi in kakršno jo vidi list, s katerim ste se pogovarjali.

Želim vam in vaši organizaciji še v bodoče veliko poslovnih uspehov in vas prisrčno pozdravljam!

Danilo Zorić, direktor

P. S. Za zdaj sodelujemo z vašo hišo le pri plasmaju Radenske v ZDA, upamo, da bomo še kje.

Market Nova Gorica

Nič ne more vzbuditi toliko lažnih upov, kot prve štiri ure shujševalne kure.

Postavite uvoznika na prepih: namesto da bi kihal, bo začel uvažati papirnate robčke.

Da bi dvignili svojo vrednost, iščemo tuje napake.

Skrbi me, kaj bo z državnimi prazniki, ko bo država odmrila...

Tudi psi imajo svoje sladko življenje.

Krščanstvo je veliko naredilo za ljubezen s tem, ko jo je naredilo za greh.

Ni res, da tekajo ženske za moškimi. Nobena past ne teče za žrtvijo.

Pri vsaki želji je treba postaviti eno vprašanje: kakšna bi bila korist, če se ne bi izpolnila.

Na majhnem konju se človek počuti kot na psu.

Na vaši

O preljuba vas domača, kje je tvoj nekdanji čar? Postala časa si igrača, lepote nekdanje ni ti mar.

Ni več mirne, tihe sreče, ki bila ti je v okras. Veter časa tebe meče, na videz lepša ti obraz.

Lepa, lepša kot kdajkoli na pogled se zdiš, toda srce v vsej tihi boli, da bi bila kot nekdanj, si želi.

V tvoje veje, nema lipa, mi spomin je ujet. Kje je tista klopca tiha, kamor prišli smo na klepet?

Ni več pesmi ob večerih, tudi vriskov ni v nočeh. Zdaj le ljudje v nemirnih in večnih so skrbeh.

Kot otrok sem te ljubila in rada imam te zdaj. Sem mar jaz se odtujila, da nekdanja ne vrneš se nazaj?

Ne morem biti spet otrok ne ti, kot prej, bila si! Prevelik je ta skok! Drugačni pač so časi.

F. Japelj

Za smeh

Znanega filozofa Descartesa je imovit znanec presenetil ob bogato obloženi mizi. Prišlec je pomembno namignil: »Glej, glej, kdo bi si mislil, da so tudi učenjaki taki sladkosnedneži!« Descartes se je obrnil in mirno dejal: »Ali morda mislite, da je narava vse stvari ustvarila samo za puhloglavce?«

V družbi, kjer je bil tudi diplomat Bautrn, so se pogovarjali o ženskah in ljubezni. Nekdo je pripomnil, da Plinij zatrjuje, kako osli raje iščejo stare oslice kakor mlade. »Prav zato so osli,« pripomni Bautrn.

V družbi je Voltair dejal, da še nikoli ni videl grde ženske. Ena izmed navzočih dam, ki je imela ploščat nos, a tudi smisel za humor, mu je rekla: »Mene pogledajte, pa boste morali priznati, da sem grda.« Toda Voltaire je odgovoril s poklonom: »Gospa, kakor vse ženske, ste tudi vi pravi angel, ki je padel z neba. Primerila se vam je le nesreča, da ste padli na nos.«

Odgovorni urednik Janko Velikonja — Uredništvo: Ljubljana, Kersnikova 2, telefon 310-655, int. 224 — Glasilo izhaja vsak mesec za vse člane kolektiva — Tiskarna PTT Ljubljana. Naklada 5000 NE — Glavni urednik Jasna Novljan

IVAN
JANČAR

INSPIRACIJA

Via Vittorio Veneto.

Dež in noč.

Ko sem zapustil že tretjo rimsko trattorio, sem bil po zunanem videzu podoben kakemu umetniku svetovnega merila. Lasje razkuštrani, kravata daleč v levo, suknjič odpet, glava pa polna domisljice; kar je bilo opaziti po nemirnih očeh, pač nekaj posebnega na zunaj. Mogoče je to za umetnika že dovolj, kajti brž ko sem stopil v prostor zakajene atmosfere in zbirališča umetnikov, je bilo silšati: »C'est un artiste!«

Ko sem opravil nekaj majavih korakov in dosegel omizje, katerega so tvorili umetniki brez pripadnosti kakršni koli smeri, sem spoznal, da sem njihov...

Natačneje sem pogledal skupino, ki je sedela za mizo. Šest mladih ljudi s šestih strani neba. Dolge brade, prekratke hlače; z eno besedo, podobni so bili posadki nasledlega broda, ki že dolgo časa ni imel nikakega stika s civilizacijo.

Na mizi je bila steklenica gina, čuvali pa so jo polprazni kozarci.

Šest obrazov, enajst rok, deset oči.

»Ne bi vas rad motil...«

»Prepozno! S premišljevanjem smo že pri kraju, mi, ki smo si že davno izbrali za svoje udejstvovanje samo umetnost. Tu izživljamo svoj talent.«

Požrl sem slino. Bil sem narahlo preplašen, obenem pa vznemirjen, da me imajo za svojega, ko nisem varil žeblice v razne oblike, luknjaj že praznih konservnih skatel v zanosu stihije; niti nisem še nikoli risal oljnih slik s čopičem, ki bi ga držali prsti noge, niti nisem nikoli... sicer pa kaj bi imel komplekse. Potolažil sem se z dejstvom, da že vedo, kaj delajo in sklepam, da mora biti povečana količina alkohola v krvi svobodnega umetnika zanesljivo sredstvo, da spozna sebi enake.

Nekdo je vstal: »Cutim v sebi umetniško napetost in komaj čakam, da bom tako kot drugi izli človeštvu svoje najnovejše stvaritve.« Začulo se je pridružen odobravanje prisotnih, ki je zvenelo v mojih ušesih tako, kot bi sedel na vulkanu tik pred izbruhom.

»Kot vsako soboto, tako bomo tudi danes dokazali, da človeštvo še zdaleč ni izčrpalo vseh novih smeri na

področju umetnosti. Vsi navzoči bodo lahko ocenili, da smo močnejši od...«

»...Hemingwaya!« Je zaklical nekdo, drugi pa še hitro dodal: »Tudi Dante se lahko skrrije, da Petrarke sploh ne omenim!«

»Tišina!« je zavpil govornik in nadaljeval: »Ustvarjamo svobodno in taka bo tudi naša kritika!«

Splošnemu odobravanju je sledila iz sosednjega kota še glasnejša samba juke-boxa.

Govornik je povesil pogled, nato dvignil oči in pričel:

»O mrak, mrak, mrak, mrak, mrak; polno mlak, mlak, mlak, mlak.«

Svetli trak, jokajoč oblaki»

Med gromkim aplavzom drugih petih umetnikov »je govornik usedel ter skušal na svojem obrazu ustvariti videz resigniranega doživlja s tem, da je spustil spodnjo ustnico. Zvrnil je kozarec gina in s tem dal vedeti, da je njegov umetniški prispevek za noč pri kraju.

Pričela se je debata o njegovi umetniški stvaritvi. Tako natak kot umetniki sami so imeli polne roke dela; sam nisem razumel nobene njihove izjave, da pa kljub temu ne bi stal ob strani in da bi se konstruktivno vključil v strokovno debato ter se pokazal za zrelega umetnika, sem za vse omizje naročil pijače. To potezo so pozdravili z gromkim odobravanjem, meni pa je ugajalo, kajti vsak dan le ne sediš med umetniki.

Vstal je neki drug umetnik. Verjetno je imel notranjost tako polno, da ni mogel niti za trenutek obstati pri miru. Zroč v tla je majajolič se korakov hodil gor in dol po sobi.

Vsi so ga opazovali z nekakim spoštovanjem. Ker korakanja le ni hotelo biti konca, sem vprašal najbližjega umetnika:

»Kaj pa namerava sedaj?«

»Išče izraznih sredstev,« mi je tiho zašepetal.

»Traja tako iskanje dolgo?«

»Navadno ne.«

Kot da instinktivno čuti našo neučakanost in željo po nepopisnem doživetju, se je umetnik ustavil, sezul desni čevlji, položil vanj kravato ter vse skupaj porinil pod mizo. Dvignil je najbližji stol, ga položil preko rame in pričel:

»Dn s zlv nč j t! Vhr z knl, in z zd! Tž, znj kšlj...« Zadnjih besed, kljub močnemu napenjanju ušes, nisem več slišal, vendar me je vse skupaj, kakor tudi druge tako močno prevzelo, da sem ponovno naročil za vse omizje.

Pri sru mi je bilo toplo, bil sem priča umetniškega dogajanja; notranja umetniška napetost, ki sem jo čutil v sebi, se je zrcalila v mojih očeh. Ne da bi prosil kogar koli za dovoljenje, sem sunkovito vstal, ostro pogledal navzoče in

»Radio pod morjem,

sraka v peharju!

Znamka na asfaltu;

prilavite drobiž!

Nogavica, vrh, vinjak;

Danes sem zamudil vlak!«

Kot inspirativen, a v široki javnosti še nepriznan umetnik sem stoji in z dvignjeno glavo čakal ostre kritike strokovnjakov. Vse oči so bile uprte vame. Morda so na mojem obrazu odkrili nova izrazna sredstva? Mogoče so podživiljali moje notranje boje? Izliv do sedaj neznanih čustev?

Nenadoma urnebesni hura, ploskanje, stiskanje rok, navdušenje, sem pa tja je bilo čuti celo: genialno, krasna kombinacija, polet, veličina, nedosegljivo, koncentracija, asociacija in ne vem še vse kakšna - acija.

Via Vittorio Veneto.

Dež in noč.

Nisem čutil vremenskih nepravil. Moj duh je plaval visoko, čeprav je telo ležalo zelo nizko. Nisem se bal bodočnosti, čeprav sem zapravil vse turistične devize. Postal sem umetnik!

pijte

Dopisujte

v svoj časopis

emona informator

K R I Ž A N K A

	KALIJ		RIM. 1000		GOLJUFANJE	ITALIJA	NIKALNICA	SPREISKUSNIM NASTOPOM	LITER SEDEŽ NAŠEGA PODJETJA		MEDMET
	HBANA ZA ŽIVINO		REČNA OKLEPNICA						=		
	PREISKUS		UMETNIK FEVD. DOBE						MAJHNA NOGA		
						VARUH ŽEN V HAREMU					
						DEJANJE					
	ZBADLJIVA ŠALA						KRAJ PRI DOHŽALAH				MEDMET
	Z ENIM OČESOM										
DEL NESNAGE			TAKO ALI DRUGAČE				ESKIMSKA SNEŽNA KOČA				
VELIK LJUBIMEC			DEL FIZIKE				POZITIVNA ELEKTR.				
JOD											
L			PLAČILO NA BRČUN								
			SENEGAL								
SVOBODEN				RACINE JEAN		MESTOV JUL. FR.					STARORIM. UTEŽ IN NOVEC
				SENO 1. KOŠNJE		RIMSKA 600					
GOSPODAR					MOŠKO IN ŽENSKO TIME						
					KARLOVAC						
PREGOVOR			ZATEMNITEV NEB. TELESA			CENTRAL. DELAVSKI SVET			IGRALNA KARTA		
			VEX			OBČAJEN			ZNAMKA NAŠIH MOTORJEV		
MITO TREFALT			BLAŽI - NJAK				MODEL GOLEGA TELESA				POSAJE - KOSMATA ŠALA
			PLAČILO ZA OBRABO MOSTU				BASILNO BIVALIŠČE				
AVSTRİJA		OSNOVNO ŽIVILO			AKADEM. KOLEGIJ			MESTO V RUSIJI			
NEPRIOPRAV		PONOVNO SRJENJE			ODTISKI NOG			RAHEL PRIJEM			
GRAZ											
					OBOK				ZIJANJE		
					SREDNJI				BAJKA		
KMEČKO ORODJE				SMUČANJE SKOZI VRATA					PRIETR. PILNICA		
STISNENA PLAN				PIVNICE							
PRIPIS									NAŠ OTOK		
			DAN NA UPANJE								
			PORCELAN. GLINA								
					ZAČETNIK						
					MEDMET						
IZ. IME	HOTEL V MURSKIS.				LJUVOSKA NIKALNICA				KADJA VELIKAN KA		
SESTAVIL	POROŠTVO				PREDPONA ZA KMETIJ.						
MARJAN BREGAR	MENICE										
IZGINJANJA						NASPROT. OD LAŽI	TEKSTIL. TOVARNA V HARIBORU				
NEKDANJI RODOVI V. ITALIJI					VRSTA RAZDASTI						
					KUHAR LOVRO						
IZRAZ PRI KARTANJU		IZLOČEK ŽELEZE Z NOTRANJ. IZLOČAN.									
		ŠPANIJA									
DELNA OBUŠITEV RASTLIN											

REŠITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE:

N, J, EMONA, TURIZEM, TRGOVINA, TONA, OPNA, VOLAN, ARGO, SRAKA, RAL, SKI, NO, LT, HOMO, ANA, POISKATI, OST, EN, VZETI, KABRIOLET, JAVK, NATRIJ, PERO, TOTO, CENTER, NIN, IDOL, ERIK, EDINI, NK, ŠTUKA, TANGO, OJ, GLOSA, POR, KATRAN, BARKE-TA, T, ROG, GLADIATOR, BARABE, RACAK, INK, ŠEJK, RJA, ORA, KIT, DATI, OTO, REČI, EVOKACIJA, POTEK, RORA, OSEL, UKANA.

REŠITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE:

N, J, EMONA, TURIZEM, TRGOVINA, TONA, OPNA, VOLAN, ARGO, SRAKA, RAL, SKI, NO, LT, HOMŌ, ANA, POISKATI, OST, EN, VZETI, KABRIOLET, JAVK, NATRIJ, PERO, TOTO, CENTER, NIN, IDOL, ERIK, EDINI, NK, ŠTUKA, TANGO, OJ, GLOSA, POR, KATRAN, BARKE-TA, T, ROG, GLADIATOR, BARABE, RACAK, INK, ŠEJK, RJA, ORA, KIT, DATI, OTO, REČI, EVOKACIJA, POTEK, RORA, OSEL, UKANA.